

Тема: Джанні Родарі (1920-1980). «Листівки з видами міст». Широта світу та його сприйняття ліричним героєм вірша. Листівки як символ широти світу й прагнення до його відкриття

Мета: ознайомити учнів із творчістю Джанні Родарі; здійснити аналітичне дослідження поезії «Листівки з видами міст»; виокремити художні світи твору; звернути увагу учнівської аудиторії на авторське світобачення у смисловому полі тексту; формувати навички аналізу ліричного твору; розвивати образне мислення, навички вдумливого аналітичного читання художнього тексту; сприяти вихованню поваги до Людини

Тип: урок-діалог

Обладнання: презентація «Життя і творчість Джанні Родарі», слайд-шоу «Видатні місця Італії»

Епіграф: Багато дивних у світі див, а найдивніша з них — людина

Софокл

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань:

Примітка. На цьому етапі уроку перевіряється 2-й рівень домашнього завдання

- Які твори ми опрацювали в рамках теми «Поетичне бачення світу»?
- Які твори ми називаємо хайку?
- Який головний мотив поезії Роберта Бернса «Моє серце в верховині...»?
- Чому Гайавату вважають національним героєм Америки?

III. Оголошення теми і мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Вчитель. Із Північної Америки, там, де «... *плеще Гітчі-Гюмі..*», ми переносимося до сонячної Італії. Письменник, творчість якого ми сьогодні розпочинаємо вивчати, нагороджений найвищою премією у галузі дитячої літератури — премією Ганса Християна Андерсена. Цей дивовижний письменник створив добрі та веселі історії про хлопчика-цибулинка, про хлопчика Джельсоміно, що володів неперевершеним голосом. Звати цього письменника Джанні Родарі і сьогодні ми познайомимося з його поезією «Листівки з видами міст», спробуємо розкрити авторський задум та побачити світ таким, яким його бачить поет.

IV. Опрацювання першої частини уроку

1. *Виступ творчої групи з презентацією «Життя та творчість Джанні Родарі»*
2. *Слово вчителя.*

(за матеріалами сайту <http://www.zarlit.com/biography/rodari.html>)

РОДАРІ, Джанні (Rodari, Gianni — 23.10.1920, Оменья – 14.04.1980, Рим) – італійський письменник.

Був учителем початкових класів. Брав участь у русі Опору. Після війни, у 1948 р., став літературним співробітником міланського видання газети «Уніта». За сприяння Родарі у цій газеті було створено спеціальний дитячий куточок, у якому він публікував свої вірші. У 1951 р. Побачила світ перша поетична збірка Родарі «Книжка веселих віршів» («I libro delle filastrocche»). Так само, як у дитячій свідомості фантазія поєднується з подіями реального життя, у поезії Родарі образи народних казок переплітаються з реальними персонажами («Куди поділися феї», «Лист до феї»)

Хоча письменник і не спрощував проблем, які порушував у своїх віршах, проте вони залишаються зрозумілими для маленьких читачів. Без зайвої моралізації Родарі розповідає про різні професії, кожна з яких має свої барви, особливий, неповторний аромат («Чим пахнуть ремесла», «Запахи ремесел»). За своєю формою твори Родарі близькі до італійського дитячого фольклору. Зокрема, поняття «філастрокке» об'єднує лічилки, колискові пісеньки, веселі віршики. Вільний, жвавий розмір полегшує запам'ятовування «філастрокке». Характерною особливістю збірок «Вірші на небі і на землі» («Filastocche in cielo e in terra»), «Поїзд віршів» («La treno delle filastrocche») стало поєднання соціальної сатири і оптимістичного сприйняття світу, гумору і мудрості, живого мовлення і м'якої співучості. У буденних, пересічних явищах Родарі знаходить щось несподіване, глибоке. Особливо показовою з цього погляду є збірка «Поїзд віршів».

У 1951 р. Родарі став редактором дитячого ілюстрованого тижневика «Піоньєре», на шпальтах якого опублікував повість-казку «Пригоди Цибуліно» («Il romanzo di Cippollino»). Цибуліно — це хлопчик-цибулинка, який виявляє хоробрість та кмітливість у боротьбі проти злого синьйора Помідора і чванькуватого барона Апельсина. Після публікації повісті-казки Родарі продовжував писати про Цибуліно. У журналі «Піоньєре» письменник регулярно розповідав про нові пригоди хлопчика-цибулинка на вулицях італійських міст. У подібному стилі написані й інші повісті-казки Родарі, у тому числі «Казки по телефону» («Fscvole al telefono», 1962).

У повісті-казці «Подорож Блакитної Стріли» читач потрапляє у світ ляльок, що прагнуть принести радість бідним дітям. Одночасно відбувається багато цікавих подій. При цьому Родарі не лише розважає, а й говорить про такі важливі поняття, як дружба, справедливість, доброта.

Побутова реалістична повість «Маленькі волоцюги» і казкова повість «Джельсоміно в Країні брехунів» розповідають про непросте життя мешканців Південної Італії.

У 1966-1969 рр. Родарі працював над спільними проектами з дітьми. У 1970 році за внесок до дитячої літератури був нагороджений Премією Ганса Хрістіана Андерсена, що зробило його одним з найвідоміших італійських дитячих письменників. Його твори почали перекладатися на інші мови народів світу.

3. *Бесіда:*

- Яке враження справила на вас розповідь про життя та творчість Джанні Родарі?
- Які історії розповідав Джанні Родарі дітям?
- Про які важливі речі говорив письменник з маленькими читачами?
- Чому, як ви думаєте, так багато екранізацій творів Джанні Родарі?

IV. Аналітичне дослідження тексту поезії *(Переклад Г.Кочура, М.Лукаша)*

1. *Бесіда первинного сприйняття тексту*

- Яку почуття викликала у вас ця поезія?
- Які образи намалювала ваша читацька уява?
- Чи кому-небудь захотілося одразу ж вирушити у далеку подорож до Італії?
- У кого виникли інші думки та бажання при читанні поезії?
- Які питання виникли під час прочитання?

2. *Бесіда-аналіз поетичного тексту*

- Виразне читання поезії учителем та учнями.
- Як на вашу думку, чому поезія розпочинається зі згадування листівок? (Часто люди милуються листівками із зображення видатних пам'яток культури та архітектури, а також із зображенням гарних краєвидів. Туристи, подорожуючи країнами, часто купують такі листівки на згадку або, щоб послати своїм рідним та друзям. Листівки викликають не тільки захоплення чудовими куточками земної кулі, а й бажання подорожувати, відкривати для себе усю широту та красу світу.)
- На скільки частин ви умовно поділили б текст поезії? (Текст поезії умовно можна поділити на дві частини: на опис Італії по листівках та роздуми автора про реальне життя людей.)
- Як на вашу думку, чому автор вводить такий «розподіл» у текст? (Щоб продемонструвати читачам як красу Італії, так і життя її жителів.)
- Поміркуйте, ці частини поезії співставлені чи протиставлені? Який прийом використовує автор? (Частини поезії протиставлені між собою,

автор використовує антитезу, щоб примусити читача замислитися та подивитися уважно на справжнє життя людей.)

- Давайте виразно прочитаємо першу частину поезії від слів «*Поштові листівки з видами міст...*» до слів «*Чудово! Прекрасно! Розкішні види!*». Якою постає Італія в цих рядках? (Примітка. Варто запропонувати учням подивитися слайд-шоу із зображенням міст, про які пише поет. Італія постає розкішною країною мрій, де чудова архітектура поєднується з чудовою природою, куди прагне потрапити кожен турист.)
- Яке ваше враження від слайд-шоу, яке продемонструвало вам красу Італійських міст, про які пише автор?
- Як на вашу думку, як ставиться ліричний герой до своєї країни? (Ліричний герой захоплюється прекрасною Італією, її історичними пам'ятками і чудовими краєвидами. «*Ось Рим Колізей, Капітолій і Форум... / Мілан із славним готичним собором. / Ось Піза з своєю похилою вежею. / Венеція краля з каналів мережею. / Ось Генуя — гавань, палаци блискучі, / Неаполь затока, Везувій димучий...*»)
- До кого звертається поет у другій частині? (До читача, до туриста, до людини.)
- Як ви розумієте прохання автора глянути за картинку? (Зрозуміти та побачити справжнє життя людей в цих гарних містах, де завжди повно туристів.)
- Хто насправді цікавить поета? (Прості люди.)
- Які питання задає автор читачу? Що прагне показати читачеві? («*А глянь за картинки — чи так воно вийде? / Чи справді в Венеції тільки й роботи / Гондоли ганять і співають без турботи? / Чи справді безжурні неаполітанці / Тільки те й знають, що гулі і танці?*» Автор прагне, щоб кожен, хто читає його вірш, замислився про життя простих людей, про тих, хто населяє прекрасні міста — рай для туристів. Для автора важлива не тільки краса міст, а й краса людського існування, співчуття до ближнього, увага до життя інших людей.)
- Які художні світи діють у поетичному тексті? (Світ Італії туристів та світ Італії, де живуть прості люди.)

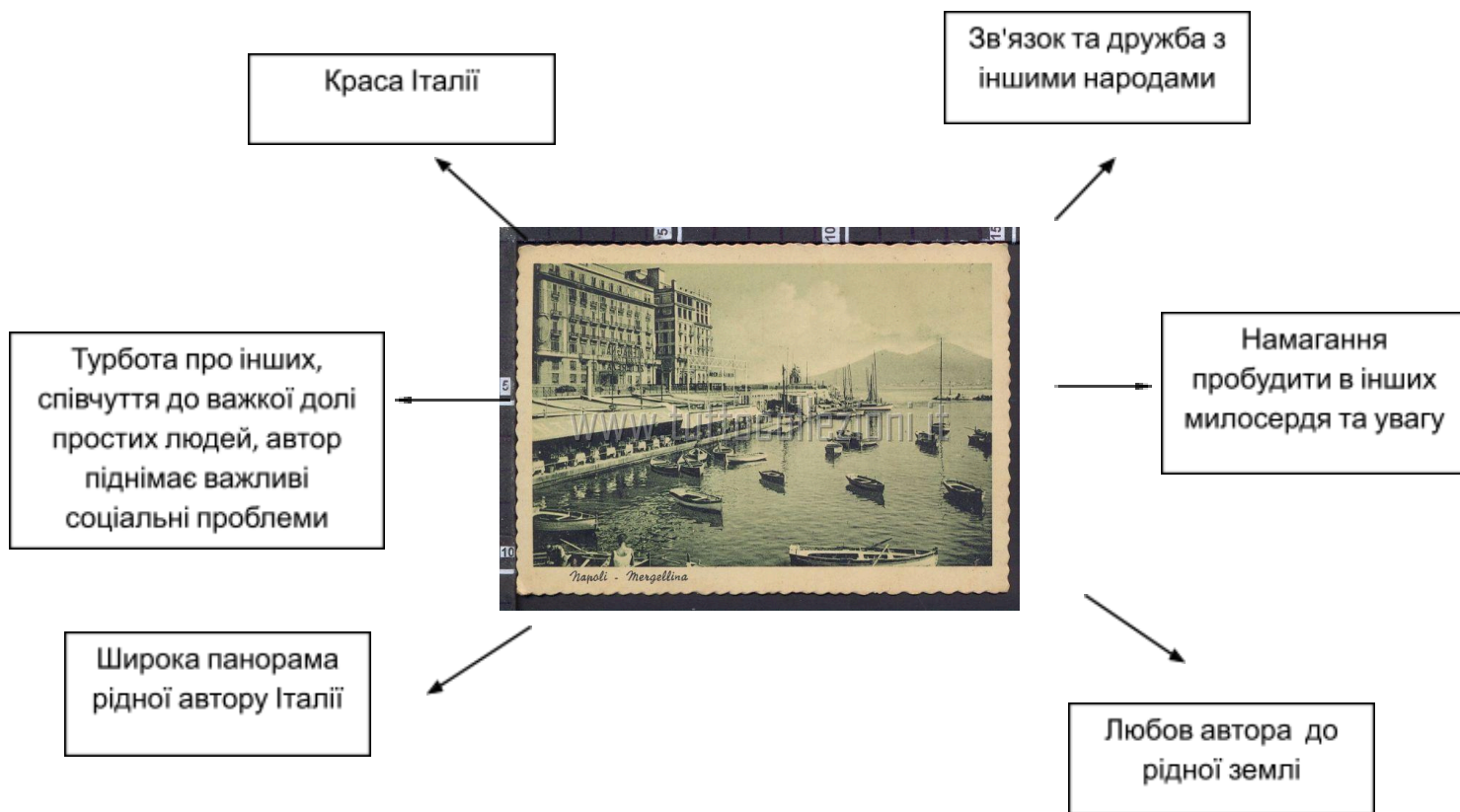
Починається робота з опорно-сисловою схемою «Художні світи поезії», яка буде проводитися впродовж уроків з вивчення поезії.

- Як ви розумієте бажання ліричного героя «Дозвольте, синьйори, самому розглянутися / На всі ті міста — у натурі, без глянцю»? (Для автора важливо знати справжнє життя цих прекрасних міст, тому його ліричний герой прагне дізнатися життя не з листівок, а самому на власні очі побачити, як живуть люди.)
- Чому ліричний герой прагне сам побачити, як живуть люди? Чому не довіряє листівкам? (Відчувається, що ліричний герой любить людей і для нього важливо самому побачити великий світ, в якому живуть люди: «Хай сам подивлюся, / Хай сам я побачу./ Кому як живеться»)
- Яким чином автор розкриває перед читачем розмаїте життя людей рідної країни? (Ліричний герой спостерігає за різними людьми, за їхнім життям, за їхніми характерами. Міста заселені людьми, які радіють і сумують, працюють і байдикують, живуть у бідності, навіть голодують.)
- Як ви розумієте останній рядок поезії? («Картинки веселі, життя — суворе.» Автор закликає кожну людину в першу чергу «дивитися за картинку», не тільки насолоджуватися гарними краєвидами та чудовою архітектурою, а й перейматися долями інших людей.)

- Як у поезії розкривається любов автора до свого народу, до своєї землі? (автор не тільки пишається своєю рідною Італією, а й щиро любить свій народ, переймається життям простих людей.)
- Як на вашу думку, що символізують листівки?

Укладання схеми «Листівки як символ широти світу в поезії»

V. Підсумкова бесіда у просторі означеної теми

- Поміркуйте, яким чином автор об'єднує художні світи твору? (Автор пише про свою рідну землю Звертаючись до всіх людей, він розширює художній простір тексту та об'єднує усі країни, усі народи.)
- Яким постає ліричний герой в поезії? Які цінності є головними в житті героя? (Любов до рідної землі, широта світогляду, співчуття та увага до життя інших людей, намагання викликати інтерес до широкого світу у інших людей.)
- Яким ви побачили світ, змальований автором? (Світ прекрасний та дивовижний, але найбільше диво — життя людини!)

- Як вирозумієте слова давньогрецького драматурга, що стали епіграфом до нашого уроку? Як ви гадаєте, чи Джанні Родарі був бі згоден з цими словами?
- У чому ви вбачаєте зв'язок поезії Джанні Родарі з творами Мацуо Басьо, Роберта Бернса та Генрі Лонгфелло? (Любов до батьківщини та нерозривний зв'язок з рідною землею, увага до життя людини, до її бід та радощів — все це об'єднує поезії, що вивчалися в рамках теми «Поетичне бачення світу».)
- Поміркуйте, щоб розповіли ви туристам про свою рідну країну? Які б міста та пам'ятки культури розмістили на листівках?
- Поезією Джанні Родарі ми завершуємо тему «Поетичне бачення світу». Як на вашу думку, що людині дає Поезія? Яким чином великий і прекрасний світ розкривається у поетичних рядках? Що особисто ви винесли з наших уроків з вивчення поетичних творів?

VI. Аргументація оцінок. Підбиття підсумків уроку

VII. Оголошення домашнього завдання

1. Підготуватися до уроку позакласного читання:
 - Поновити в пам'яті відомості про життя та творчість Ернеста Сетона-Томпсона
 - Прочитати повість Ернеста Сетона-Томпсона «Маленькі дикуни», скласти власне судження щодо тексту
2. Створити власну листівку з видами рідного, міста, країни, написати жителю іншої країни про видатні місця та людей своєї батьківщини.